Trešdiena, 2017. gada 13. septembris

P8_TA(2017)0342

Barības un pārtikas imports, kuras izcelsmes vieta ir Japāna vai kura nosūtīta no Japānas pēc avārijas Fukušimas atomelektrostacijā

Eiropas Parlamenta 2017. gada 13. septembra rezolūcija par projektu Komisijas Īstenošanas regulai (ES) Nr. …/…, ar kuru groza Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2016/6, ar ko pēc avārijas Fukušimas atomelektrostacijā paredz īpašus nosacījumus, kas reglamentē tādas barības un pārtikas importu, kuras izcelsmes vieta ir Japāna vai kura nosūtīta no Japānas (D051561/01 – 2017/2837(RSP))

(2018/C 337/09)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā projektu Komisijas Īstenošanas regulai (ES) Nr. …/…, ar kuru groza Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2016/6, ar ko pēc avārijas Fukušimas atomelektrostacijā paredz īpašus nosacījumus, kas reglamentē tādas barības un pārtikas importu, kuras izcelsmes vieta ir Japāna vai kura nosūtīta no Japānas (D051561/01,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulu (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu ([1]), un jo īpaši tās 53. panta 1. punkta b) apakšpunkta ii) daļu,

— ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([2]),

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

— ņemot vērā Reglamenta 106. panta 2. un 3. punktu,

Vispārīgas piezīmes

A. tā kā Īstenošanas Regulā (ES) 2016/6 patlaban ir paredzēts, ka vairākiem pārtikas produktu sūtījumiem, tostarp tādiem kā sēnes, zivis un zivsaimniecības produkti, rīsi un sojas pupiņas, kuru izcelsmes vieta ir Japāna vai kuri nosūtīti no Japānas, ir jāpievieno derīga Japānas iestāžu izdota deklarācija, kas apliecina, ka attiecīgie produkti atbilst Japānā spēkā esošajām maksimālajām piesārņojuma robežvērtībām (5. panta 1. un 2. punkts); tā kā projektā Komisijas īstenošanas regulai (turpmāk — "priekšlikuma projekts") tagad prasīts, lai šādu deklarāciju pievieno vienīgi ierobežotam pārtikas un dzīvnieku barības uzskaitījumam no divpadsmit prefektūrām, kuras ir minētas II pielikumā; tā kā priekšlikuma projektā svītrotas arī vairākas II pielikumā minētas pārtikas un dzīvnieku barības kategorijas;

B. tā kā līdzīgā kārtā saskaņā ar priekšlikuma projekta 10. pantu oficiālās kontroles, proti, visu sūtījumu dokumentu pārbaudes un nejaušas identitātes pārbaudes un nejaušas fiziskas pārbaudes, tostarp laboratorijas analīzes cēzija-134 un cēzija-137 klātbūtnes noteikšanai, tiktu iesniegtas tikai par tiem pārtikas un dzīvnieku barības produktiem, kas minēti II pielikumā; tā kā priekšlikuma projektā saglabāta norma, ka importēto produktu kontroles notiek samērā reti (12. apsvērums);

C. tā kā Īstenošanas regula Nr. (ES) 2016/6 pēc Komisijas ierosināto grozījumu izdarīšanas vairs neprasīs, lai dalībvalstis ik pēc trim mēnešiem par visiem analīžu rezultātiem informētu Komisiju, izmantojot ātrās brīdināšanas sistēmu pārtikas un barības jomā;

([1]) OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.
([2]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

Trešdiena, 2017. gada 13. septembris

D. tā kā priekšlikuma projekts nemainītu saglabā pašreizējo Īstenošanas regulas (ES) 2016/6 I pielikumu, kurā noteiktas maksimāli pieļaujamās robežvērtības, kā to attiecībā uz dažādām pārtikas un dzīvnieku barības kategorijām paredz Japānas tiesību akti ([1]); tā kā atbilstība maksimāli pieļaujamajām robežvērtībām attiecībā uz I pielikumā uzskaitītajām pārtikas un dzīvnieku barības kategorijām netiek prasīta nedz Īstenošanas regulā (ES) 2016/6, nedz tās grozījumu priekšlikuma projektā, neparedzot nedz dokumentu saņemšanu no Japānas iestādēm, nedz pārbaudes un paraugu ņemšanu pie ES robežām; tā kā līdz ar to nav garantijas tam, ka šie pārtikas un dzīvnieku barības produkti atbildīs maksimāli pieļaujamajām radioaktīvā piesārņojuma robežvērtībām;

E. tā kā priekšlikuma projekta pamatā ir Japānas iestāžu sniegtie dati par sastopamības biežumu attiecībā uz 2014., 2015. un 2016. gadu (vairāk nekā 132 000 datu vienības par radioaktīvo piesārņojumu dzīvnieku barības un pārtikas produktos, kas nav liellopu gaļa, un vairāk nekā 527 000 datu vienības par radioaktīvo piesārņojumu liellopu gaļā); tā kā, lai gan izmaiņas priekšlikuma projektā ir balstītas uz iepriekš minēto datu detalizētu analīzi, tekstā nav sniegta nedz šī analīze, nedz saite uz izejas datiem;

F. tā kā līdz ar to ir ļoti grūti pārbaudīt, vai ierosinātie pasākumi ir pietiekami, lai aizsargātu Savienības iedzīvotāju veselību;

G. tomēr tā kā pat bez analīzes, uz kuru Komisija ir balstījusi savu priekšlikumu, ir pietiekams pamats uzskatīt, ka šis priekšlikums varētu palielināt ar radioaktīvām vielām piesārņotas pārtikas ietekmi uz cilvēku veselību;

H. tā kā Tokijas elektroenerģijas uzņēmuma (*TEPCO*) priekšsēdētājs oficiāli lūdza Japānas valdībai atļauju apglabāt Klusajā okeānā gandrīz vienu miljonu tonnu ļoti radioaktīva ūdens, kas tika izmantots, lai dzesētu bojātos atomelektrostacijas reaktorus; tā kā sekas atļaujas piešķiršanai būtu ļoti nelabvēlīga ietekme uz pārtikas nekaitīguma robežvērtībām un Japānas piekrastē zvejotajiem zivsaimniecības produktiem;

Īpašas piezīmes attiecībā uz II pielikumu

I. tā kā Japānas prefektūras, kas pašreiz minētas II pielikumā (Fukušima, Mijagi, Akita, Jamagata, Nagano, Gunma, Ibaraki, Točigi, Čiba, Ivate, Jamanasi, Šizuka un Ņiigata) visas ir pakļautas 2011. gadā Fukušimas atomelektrostacijā notikušās kodolkatastrofas radītajiem radioaktīvajiem nokrišņiem;

J. tā kā priekšlikuma projektā, nesniedzot pamatojumu, no II pielikuma tiek svītroti rīsi un to produkti, kuru izcelsme ir Fukušimas prefektūra; tā kā tas nozīmē, ka vairs nebūs nekādas prasības par šo produktu paraugu ņemšanu un analīzi, tos ievedot Savienībā, kā arī Japānas iestādēm netiks uzlikts pienākums apliecināt šo produktu atbilstību maksimāli pieļaujamajām radioaktīvā piesārņojuma robežvērtībām; tā kā viens no rīsu produktiem, kas izņemti no II pielikuma, ir rīsi, ko izmanto zīdaiņu pārtikā un mazu bērnu pārtikā ([2]); tā kā attiecīgajām grupām, ņemot vērā to īpašo neaizsargātību pret radiācijas iedarbību, nebūtu pieļaujams nekāds piesārņojuma līmenis; tā kā saskaņā ar Japānas un ES brīvās tirdzniecības nolīgumu rīsu eksports no Japānu varētu palielināties; tā kā nesen tika atcelti evakuācijas rīkojumi, tad ir iespējams, ka atsāksies rīsu audzēšana piesārņotajos rīsa laukos;

K. tā kā — lai gan priekšlikuma projekta 7. apsvērumā ir noteikts, ka no II pielikuma tiks svītroti tikai rīsi un to produkti, kuru izcelsme ir Fukušimas prefektūra, — ir grozīts arī II pielikums, lai tagad bez jebkādas kontroles, paraugu ņemšanas vai analīzes atļautu importēt Savienībā septiņu sugu zivis (tostarp Atlantijas un Klusā okeāna zilās tunzivis un makreles), kā arī vēžveidīgos un gliemjus, kas nozvejoti vai ievākti Fukušimas ūdeņos;

([1]) "Pārtika zīdaiņiem un maziem bērniem", "piens un piena dzērieni", "minerālūdeņi un tamlīdzīgi dzērieni un tēja no nefermentētām lapām" un "citi pārtikas produkti", kā arī barība, kas paredzēta liellopiem, zirgiem, cūkām, mājputniem un zivīm.

([2]) Ar KN kodu 1901.

L. tā kā saskaņā ar priekšlikumu septiņu sugu zivis (tostarp Atlantijas un Klusā okeāna zilās tunzivis un makreles), vēžveidīgie (piemēram, omāri un garneles) un gliemji (piemēram, ķemmīšgliemenes un ēdamgliemenes) tiks svītrotas no II pielikuma arī attiecībā uz sešām citām prefektūrām, proti, Mijagi, Ivates, Gunmas, Ibaraki, Čibas un Točigi prefektūrām; tā kā nav pamatots vai izskaidrots kontroļu samazinājums un nav izskaidrots tas, kāpēc, piemēram, šīs sugas tagad uzskata par pietiekami drošām, lai importētu Savienībā bez kontrolēm, savukārt citas sugas par tādām neuzskata;

M. tā kā saskaņā ar priekšlikumu II pielikums turpmāk vairs neattieksies uz produktiem, kuru izcelsme ir Akitas prefektūra (pašlaik tas attiecas uz šādiem pieciem produktiem no Akitas prefektūras — sēnes, *Araliaceae*, bambusu dzinumi, Japānas osmundas un košiaburas (pārtikā lietojami savvaļas augi), kā arī uz visiem šo produktu izstrādājumiem); tā kā nav sniegts pamatojums vai skaidrojums šādam kontroļu samazinājumam;

N. tā kā II pielikums turpmāk vairs neattieksies uz *Araliaceae*, bambusu dzinumiem un Japānas osmundām, kuru izcelsme ir Jamagata; tā kā nav sniegts pamatojums vai skaidrojums šādam kontroļu samazinājumam;

O. tā kā II pielikums vairs neattieksies uz Japānas osmundām, ērgļpapardēm un strauspapardēm no piecām prefektūrām proti, no Ivates, Gunmas, Ibaraki, Čibas un Točigi; tā kā nav sniegts pamatojums vai skaidrojums šādam kontroļu samazinājumam;

P. tā kā vienīgais II pielikuma papildinājums ir "zivis un zvejas produkti" no Nagano prefektūras; tā kā nav sniegts nekāds pamatojums šādai kontroles pastiprināšanai; tā kā sistemātiskās pārbaudes šajā prefektūrā tika atceltas 2011. gada decembrī; tā kā 2014. gada martā dažus savvaļas ēdamos augus atkal iekļāva II pielikumā;

Īpašas piezīmes attiecībā uz I pielikumu

Q. tā kā priekšlikuma projekts nemainītu saglabā pašreizējo Īstenošanas regulas (ES) 2016/6 I pielikumu, kurā noteiktas maksimāli pieļaujamās robežvērtības, kā to paredz Japānas tiesību akti; tā kā atbilstība maksimāli pieļaujamajām robežvērtībām attiecībā uz I pielikumā uzskaitītajām pārtikas un dzīvnieku barības kategorijām netiek prasīta nedz Īstenošanas regulā (ES) 2016/6, nedz tās grozījumu priekšlikuma projektā, neparedzot nedz dokumentu saņemšanu no Japānas iestādēm, nedz pārbaudes un paraugu ņemšanu pie ES robežām; tā kā līdz ar to nav nekādas garantijas, ka šajos dzīvnieku barības un pārtikas produktos nav pārsniegtas maksimāli pieļaujamās radioaktīvā piesārņojuma robežvērtības;

R. tā kā Japānā spēkā esošās maksimālās robežvērtības nav pazemінātas kopš 2012. gada 1. aprīļa, un līdz ar to pazemінātas nav arī tās, kas uzskaitītas I pielikumā; tā kā šīs robežvērtības būtu jāsamazina, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām grupām paredzētiem pārtikas produktiem, piemēram, piens un pārtika zīdaiņiem un maziem bērniem;

S. tā kā sešus gadus pēc katastrofas ir ļoti apšaubāms tas, vai Savienībai vajadzētu atļaut savā pārtikas aprites ķēdē (pat tīri teorētiski, ņemot vērā, ka nav tiesiska pienākuma veikt kontroles uz Savienības robežām) produktus ar šādām maksimālajām cēzija-134 un cēzija-137 robežvērtībām: 50 Bq/kg zīdaiņiem un maziem bērniem paredzētiem pārtikas produktiem (tādiem kā mākslīgie maisījumi zīdaiņiem, papildu ēdināšanas maisījumi zīdaiņiem un maziem bērniem paredzēta pārtika), kā arī pienam un piena dzērieniem, 10 Bq/kg minerālūdenim un tamlīdzīgiem dzērieniem un tējai no nefermentētām lapām, un 100 Bq/kg visiem pārējiem pārtikas produktiem,

1. uzskata, ka Komisijas īstenošanas regulas projekts pārsniedz Regulā (EK) Nr. 178/2002 paredzētās īstenošanas pilnvaras;

2. uzskata, ka Komisijas īstenošanas regulas projekts nav saderīgs ar Savienības tiesībām, jo ar to nav saderīgi mērķi un pamatprincipi, kas noteikti Regulā (EK) Nr. 178/2002, proti, nodrošināt pamatu cilvēka dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta aizsardzības līmeņa garantēšanai;

3. aicina Komisiju atsaukt īstenošanas regulas projektu un iesniegt komitejai jaunu projektu, vēlākais līdz 2017. gada beigām;

4. aicina Komisiju, izstrādājot jauno priekšlikumu, *inter alia*:

— nodrošināt, ka visi no Japānas Savienībā importētie pārtikas un dzīvnieku barības produkti, tostarp I pielikumā uzskaitīto kategoriju produkti, tiek kontrolēti un pārbaudīti;

— samazināt maksimālās I pielikumā minētās robežvērtības un

— ņemt vērā nesenos evakuācijas atcelšanas rīkojumus avārijas skartajās prefektūrās un nodrošināt, ka līdz ar to nenotiek negatīva ietekme uz radioaktīvā piesārņojuma robežvērtībām, kādas piemēro Savienībā importētajai pārtikai un dzīvnieku barībai;

5. aicina Komisiju, izstrādājot jauno priekšlikumu, pieņemt ārkārtas pasākumus, kā paredzēts Regulas (EK) Nr. 178/2002 53. pantā, lai nodrošinātu pēc iespējas augstāka līmeņa cilvēka veselības aizsardzību;

6. aicina Komisiju, tostarp ar Savienības Ātrās brīdināšanas sistēmas pārtikas un barības jomā palīdzību, nekavējoties darīt publiski pieejamas analīzes, uz kurām Komisija ir balstījusi savu priekšlikuma projektu, kā arī informāciju par Japānas iestāžu ieviesto kontroles sistēmu, sniedzot pamatojumu par tās atbilstību un efektivitāti;

7. aicina Komisiju sniegt aktualizētu kopainu par radioloģisko situāciju Japānā kopš 2011. gada, kā arī par laikposmu no 2011. līdz 2017. gadam aicina sniegt visaptverošu katra gada pārskatu par atmosfērā un Klusajā okeānā no Fukušimas atomelektrostacijas nonākušo radioaktīvo vielu daudzumu, lai varētu veikt rūpīgu analīzi saistībā ar pārtikas nekaitīgumu;

8. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.